Приложение № 15

ПРОГРАМА
ЗА КОНТРОЛ НА SALMONELLA SPP. ПРИ КОКОШКИ НОСАЧКИ ОТ ВИДА GALLUS GALLUS В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2025 - 2027 Г.

Идентификация на програмата

Държава членка: **Република България**

Заболяване: **Salmonella spp. при кокошки носачки от вида Gallus Gallus**

Период на изпълнение: **2025 – 2027 г.**

За контакт:

отдел „Здравеопазване на животните“,

дирекция “Здравеопазване, идентификация и хуманно отношение към животните”,

Българска агенция по безопасност на храните

бул. „Пенчо Славейков“ 15А

1606, София, България

E-mail: AHW@bfsa.bg

1. Цели на програмата

Настоящата програма цели да се определи здравният статус на кокошки-носачки от видовете на Gallus Gallus в България по отношение на Salmonella Enteritidis и на Salmonella Typhimurium (включително монофазен вариант на S. Typhimurium с антигенна формула 1,4,/5/,1 2 : i).

Да се достигне целта на Съюза за редуциране процента на положителните стада S. Enteritidis и S. Typhimurium (включително монофазен вариант на S. Typhimurium с антигенна формула 1,4,/5/,1 2 : i) при възрастни кокошки носачки от вида Gallus Gallus, в съответсвие с чл. 1 от Регламент (ЕС) № 517/2011.

2. Елементи на програмата

2.1. Мерки, предвидени в програмата

2.1.1 Контрол

2.1.2 Изследване

2.1.3 Клане на положителните птици

2.1.4 Ваксиниране

2.1.5 Третиране на животински продукти

2.1.6 Унищожаване на продукти

2.1.7 Мониторинг или надзор

3. Институции и организации, отговорни за изпълнението на програмата

3.1.Българска агенция по безопасност на храните

3.1.1. ЦУ на БАБХ

Дирекция „Здравеопазване, идентификация и хуманно отношение към животните“:

3.1.1.1 Разработва проект на надзорна програма за Salmonella spp. при кокошки-носачки от видовете на Gallus Gallus;

3.1.1.2 Проследява епизоотичната обстановка в съседни държави, анализи и доклади, заключения от оценки на риска, изготвени от съответни институции;

3.1.1.3 Контролира изпълнението на надзорната програма и при необходимост въвежда изменения;

3.1.1.4 Събира и анализира данните за стадата, изследвани за салмонелоза;

3.1.1.5 Обобщава данните за положителните животновъдни обекти и стада;

3.1.1.6 Контролира и анализира изпълнението на надзорната програма и при необходимост въвежда изменения;

3.1.1.7 Изпраща годишен доклад в Европейската комисия, съдържащи информация от изпълнението на по-горе описаните дейности.

Дирекция „Лабораторен контрол“

3.1.1.8 Разработва програма за официален лабораторен контрол за замърсители в храните, в това число и за микробиологични замърсители, която се изпълнява чрез вземане и изследване на проби птиче месо за наличие на салмонелни бактерии в съответствие с Регламент (ЕО) № 2073/2005.

Дирекция „Контрол на ветеринарни лекарствени продукти“

3.1.1.9 Осъществява контрол на използваната ваксина.

Дирекция „Контрол на фуражите и странични животински продукти“ :

3.1.1.10 Контролира спазването на изискванията на законодателството, свързано с качество и безопасност на фуражите, регистрация и одобряване на обекти за производство, съхранение и търговия, хигиена на фуражите и специфичните изисквания за проследяване на фуражите;

- изяснява движението на странични животински продукти (вкл. на технически животински продукти) от и към заразеното населено място, идентифицира местонахождението им и участва в унищожаването им.

3.1.2. Областни дирекции по безопасност на храните

3.1.2.1 Контролират и прилагат изпълнението на Програмата за надзор на регионално ниво;

3.1.2.2 Събират и анализират данните за стадата от региона, изследвани за Salmonella spp. ;

3.1.2.3 Обобщават данните за позитивните стада и животновъдни обекти;

3.1.2.4 Обобщават данните за разходите за надзор на Salmonella spp. , направени на регионално ниво.

3.1.2.5 Водят регистър в базата данни за всички животновъдни обекти с кокошки носачки;

3.1.2.6 Вземат и изпращат за изпитване проби от кланици (шийни кожички) и от други обекти за производство и търговия на храни (птиче месо) за анализ за наличие на салмонелни бактерии със серотипове Salmonella Enteritidis и Salmonella Typhimurium и извършват проучване за произхода на стадата;

3.1.2.7 Изпращат в Дирекция ЗИХОЖ при ЦУ на БАБХ годишни доклади, съдържащи данните, посочени по-горе.

3.1.2.8 Контролират качествения състав и пълноценността на фуражите и изпълнението на общите изисквания за безопасност на фуражите, определени в Регламент (ЕО) № 178/2002.

3.2 **Официални ветеринарни лекари:**

3.2.1 Съдейства при разработването и актуализирането настоящата програма, съгласно епизоотичната обстановка, анализ на получените данни, популационни промени, настъпили в хода на изпълнението на програмата и др. фактори, влияещи върху нея;

3.2.2 Контролира и прилага изпълнението на Програмата за надзор на Salmonella spp. в съответната община.

3.2.3 Контролира вземането на проби от кокошки носачки и изпращането на пробите за изследването им в лаборатории.

3.2.4 Събира и анализира данните от намиращите се в съответната община стада, изследвани за Salmonella spp.

3.2.5 Обобщава данните за положителни стада от животновъдни обекти, разположени на територията на съответната община.

3.2.6 Попълва и води регистър в базата-данни за всички птицевъдни обекти с кокошки носачки.

3.2.7 Изпраща в Отдел "Здравеопазване на животните" към съответното ОДБХ годишни доклади, съдържащи данните, посочени в Точки от 1 до 6, вкл.

3.3 Национален диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт (НДНИВМИ) и одобрени лаборатории, в които се изследват пробите, взети в рамките на програмата

Съгласно чл. 52 от Закона за управление на агрохранителната верига (ЗУАХВ) Министърът на земеделието и храните определя със своя заповед, националните референтни лаборатории за анализи, изпитвания и диагностика по предложение от изпълнителния директор на БАБХ. Съгласно чл. 51, ал. 2 от ЗУАХВ, изпълнителния директор на БАБХ определя със Заповед официалните лаборатории, в които се извършват анализи, изпитвания и диагностика на Salmonella spp. . Лабораториите се включват в списък, който се публикува на интернет страницата на БАБХ и трябва да отговарят на изискванията на чл. 37, параграфи 1, 3,4 и 5 от Регламент (ЕС) 2017/625.

Лабораторните изследвания за изпитване на Salmonella spp. на проби по официален контрол и по самоконтрол се извършват в лаборатории, определени със Заповед №РД11-1624/ 28.06.2024 г. на изпълнителния директор на БАБХ**.**

3.3.1 Лаборатории в структурата на БАБХ:

3.3.1.1 Национална референтна лаборатория "Салмонела, кампилобактер, стафилококи и антимикробна резистентност", София;

3.3.1.2 Лаборатория „Бактериални заболявания по животните и хранителни среди" към НДНИВМИ, София;

3.3.1.3 Централна лаборатория за ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ);

3.3.1.4 Изпитателно-диагностична лаборатория (ИДЛ) към ОДБХ-Шумен;

3.3.1.5 ИДЛ към ОДБХ-Благоевград;

3.3.1.6 ИДЛ към ОДБХ-Варна;

3.3.1.7 ИДЛ към ОДБХ-Враца;

3.3.1.8 ИДЛ към ОДБХ-Хасково;

3.3.1.9 ИДЛ към ОДБХ-Сливен.

3.3.2 Одобрени частни лаборатории – извършват изследване само на проби по самоконтрол:

3.3.2.1 Лаборатория за изпитване на храни, фуражи и биологични материали при „Районна ветеринарна станция – Русе" ЕООД, офис гр. София, офис гр. Русе;

3.3.2.2 Лабораторен блок „ВСЕ; ДЗЖ" при „Биофарм-инженеринг" АД с правоприемник „Софарма" АД, гр. Сливен;

3.3.2.3 Лаборатория за изпитване „Алименти-Омнилаб" при „Ди енд Ви Консулт" АД, с. Царацово, обл. Пловдив;

3.3.2.4 Изпитвателна лаборатория „Лаб Стандарт ВСЕ" при „Лаб Стандарт ВСЕ" ООД, гр. Велико Търново;

3.3.2.5 Централна ветеринарна лаборатория – София при „Централна ветеринарна лаборатория" ЕООД.

Всички положителни изолати, получени от проведените лабораторни изследвания трябва да бъдат изпращани за потвърждаване и типизиране в Национална референтна лаборатория „Салмонела, кампилобактер, стафилококус и антимикробна резистентност" при НДНИВМИ, бул. „Пенчо Славейков" 15А, София 1606, Тел.: 02/952 3903.

Задължително е всички лаборатории, извършващи диагностика на Салмонелозата да използват методологията, посочена в Регламент на Комисията (ЕО) 213/2009.

Всички резултати следва да се разглеждат като **валидни**, само и единствено ако е доказано, че съответните изследвания отговарят на изискванията на **Регламент на Комисията (ЕО) № 213/2009**.

Официалните проби за контрол трябва да бъдат изпитвани в акредитираните държавни лаборатории. Пробите от самоконтрол могат да бъдат изследвани в одобрени частни или държавни лаборатории. Положителните проби, получени при изследвания в частна или държавна лаборатория трябва да бъдат изпращани за потвърдително изследване и серотипизиране до НРЛ в София.

Всички лаборатории, включени в програмата, трябва да вземат участие в междулабораторни тестове за пригодност (ринг тестове). НРЛ трябва да взема редовно участие в междулабораторни тестове за пригодност (ринг тестове за серотипизиране и изолиране на Salmonella spp.), организирани Европейската референтна лаборатория за Salmonella spp. (https://www.eurlsalmonella.eu/). НРЛ е отговорна за обучението и организирането на ринг тестове за другите лаборатории, включени в Програмата.

4 Териториален обхват

Описание и разграничаване на географски и административни региони, в които програмата ще бъде изпълнявана

Програмата следва да бъде изпълнявана на територията на цялата страна, включваща 28 административни области.

5. Мерки, изпълнявани по програмата

5.1 Мерки и законови разпоредби, по отношение на обявяването на заболяването:

Заболяването подлежи на обявяване по чл. 18-23 от Регламент (ЕС) 2016/429 и Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД).

5.2 Прицелни животни и популация от животни:

Националната Програма за контрол ще бъде изпълнявана и прилагана върху цялата територия на Република България и ще се прилага по отношение на всички бизнес оператори, произвеждащи яйца на търговска база с две изключения за случаите, когато:

5.2.1 цялото производство е за лична употреба в домакинството на производителя (т.е. когато яйцата не попадат на пазара), или

5.2.2 животновъдният обект е с под 350 кокошки и доставя продукцията си директно на краен потребител (напр. продажби на входа на фермата) или чрез местни търговци на дребно, доставящи само и единствено на краен потребител.

5.3 Мерки и законови разпоредби по отношение на регистрацията на животновъдните обекти и идентификация на животните:

Съгласно Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година за заразните болести по животните и за изменение и отмяна на определени актове в областта на здравеопазването на животните (Законодателство за здравеопазването на животните) и делегираните актове и актовете за изпълнение към него, операторите трябва да информират компетентния орган за обектите, в които отглеждат животни или събират, добиват, обработват и съхраняват зародишни продукти за целите на регистрация/одобрение. Съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност животните подлежат на идентификация, а животновъдните обекти на регистрация в БАБХ. БАБХ е официалната компетентна служба за идентификацията на животните, която поддържа компютъризирана информационна система за въвеждане на данни за идентифицираните животни и регистрираните животновъдни обекти – интегрирана информационна система – ИИС ВетИС.

Идентификация на стадо птици: „Всеки собственик е задължен да идентифицира стадото си по начин гарантиращ неговата проследяемост по всяко време. Собственикът може сам да избере начина за идентификация на стадото – това може да бъде номер съдържащ :номер на партидата+ дата на зареждане + номер на сградата и т.н.“

Всички търговски птицевъдни обекти за кокошки-носачки получават регистрационен номер и в съответствие с Наредба № 25 за минималните изисквания за хуманно отношение при отглеждане на кокошки-носачки (обн. ДВ, бр. 42 от 2006 г., транспонираща Директива на Комисията 2002/4/ЕО от 30 януари 2002 г. относно регистрацията на предприятията, в които се отглеждат кокошки-носачки, предмет на Директива на Съвета 1999/74/ЕО.

Минималният размер на стадо птици, които влизат в обхвата на програмата са:

- стада с повече от 350 птици-кокошки-носачки

Задълженията на всеки собственик на животновъден обект са описани в Закона за ветеринарномедицинската дейност

5.4 Изисквания за движение на животните и посочване на съответната нормативна уредба:

На основание чл. 137, ал. 10 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), е издадена Наредба № 44 от 20.04.2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти, съгласно която собствениците или ползвателите на животновъдни обекти, каквито са птицеферми отглеждащи кокошки носачки, да водят документация за домашните птици, които влизат или напускат техните обекти (помещения). Тези документи (записи) трябва да съдържат информация за бройката, датата, и произхода или местоназначението.

По време на транспортиране живите птици трябва да бъдат придружавани от ветеринарномедицинско свидетелство за придвижване/транспортиране на животни, издадено от БАБХ в съответствие с Регламент на Съвета (ЕО) № 1/2005 за защита на животните по време на транспортиране. При насочване за клане, във ВМС се посочва и резултатът от анализа за Salmonella spp.

Операторите желаещи да изнасят повече от 20 птици или яйца за люпенето друга държава членка (или определен трета държава), трябва да изпълнят изискванията на Регламент (ЕС) 2016/429 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година за заразните болести по животните и за изменение и отмяна на определени актове в областта на здравеопазването на животните (Законодателство за здравеопазването на животните) и делегираните актове и актовете за изпълнение към него и да гарантират че пратката е придружена от ветеринарно-здравен сертификат /удостоверение/. В сертификата се посочва референтния номер на ветеринарния сертификат за птици, издаден в TRACES NT системата (системата по експертност и контрол на търговията). Сертификатът се издава от официален ветеринарния лекар, като се попълва и подписва върху предварително отпечатана бланкова форма, само след провеждане на подходящия за случая клиничен преглед на птиците, проведен от същия ветеринарен лекар.

Всички официални ветеринарно-здравни сертификати, издадени за износ на домашни птици и на яйца за люпене, се записват в системата по експертност и контрол на търговията (TRACES). Тази система позволява проследяване на износа на живи животни и яйца за люпене, които са придружени от ветеринарно-здравни сертификати. Системата TRACES NT изготвя ветеринарно-здравния сертификат за движение в Европейския съюз. TRACES NT е интернет основана система, която е собственост и се поддържа от Комисията.

Всяка пратка птици трябва да се придружава от информация, предоставена от ветеринарния лекар от мястото на изпращане на пратката и адресирана към официалния лекар, отговорен за мястото, за което същите са предназначени (за тяхното крайно местоназначение).

Операторите на фермерите трябва да водят документация с информация за птиците, които влизат или напускат техните обекти (помещения). Документацията трябва да съдържа информация за бройката, датата, произхода и местоназначението. Тази документация трябва да се пази в рамките на 3 години и да е налична при инспекция от страна на компетентния орган.

6. Схеми за вземане на проби:

На основа на оценка на риска всяка година 28-те ОДБХ представят планове за контролните мерките, които ще бъдат провеждани в птицевъдните ферми в съответния регион. Тези планове се одобряват ежегодно от БАБХ на централно ниво. За да се счете една инспекция във фермата като официален контрол в рамките на програмата за контрол на Salmonella spp. , официалния ветеринарен лекар трябва да вземе официални проби за откриване на Salmonella spp. .

Рамката на пробовземането задължително трябва да обхваща всички възрастни стада кокошки носачки от домашни видове (Gallus gallus), включващи най-малко 350 птици и трябва да бъде в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 2160/2003 и Регламента на Комисията (ЕС) № 517/2011.

Приложение I към Заповед No РД 2489/15.12.2016 год. на Изпълнителния директор на БАБХ определя схема за вземане на проби за Salmonella spp. от различни категории птици и в съответствие с изискванията на горепосочените два Регламента.

Официален контрол

За период от една календарна година се очаква да е извършено най-малко 1 официално пробовземане на поне едно стадо от стопанство, в което се отглеждат най-малко 1000 птици.

При всяко официално пробовземане се взимат най-малко 2 фекални проби + 1 допълнителна прахова/фекална проба за едно изследвано стадо. Праховата проба е за предпочитане поради по-голямата чувствителност.

Самоконтрол

Пробите от самоконтрол трябва да бъдат взети от собственика на обекта или от лице определено от собственика (в повечето случаи регистриран ветеринарен лекар, който е подписал договор със собственика на фермата), в съответствие с Програмата за контрол на Salmonella spp. . Лицето отговорно за взимане на проби в рамките на самоконтрола трябва да бъде обучено за това от официалния ветеринарен лекар, отговорен за фермата.

Самоконотролът се извършва на еднодневна възраст, 4 седмична, 2 седмици преди пронасяне, 22-26 седм. възраст, след което на всеки 15 седмици и две седмици преди клане.

Схемата за вземане на проби и вида на пробите е описан в таблицата по-долу:

ВЗЕМАНЕ НА ПРОБИ ОТ КОКОШКИ НОСАЧКИ ОТ РОДА GALLUS GALLUS

Място на вземане на пробата	Единица за вземане на пробите	Вземане на пробата от:	Време за вземане на пробата	Вид на пробата
ПОДРАСТВАНЕ – КОКОШКИ НОСАЧКИ				
Ферма	Една партида	Собственик	Еднодневни	Фекални проби от 5 произволни клетки. Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо;
Ферма	Стадо	Собственик	4 седм. възраст	2 чифта обувни тампони или чорапчета/ Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо; Клетъчно: 2x150 проби/ 5x 60 проби от свежи фекалии; Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо
Ферма	Стадо	Собственик / официален контрол *	2 седм. преди преместване или пронасяне	2 чифта обувни тампони или чорапчета/ Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо; Клетъчно: 2x150 проби/ 5x 60 проби от свежи фекалии; Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо.
ВЪЗРАСТНИ КОКОШКИ НОСАЧКИ				
Ферма	Стадо	Собственик	От 22-26 седмична възраст на всеки 15 седм.	2 чифта обувни тампони или чорапчета/ Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо; Клетъчно: 2x150 проби/ 5x 60 проби от свежи фекалии; Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо
Ферма	Стадо	Официален контрол	Веднъж годишно	2 чифта обувни тампони или чорапчета/ Изследва се като 2 отделни проби за всяко стадо; Клетъчно: 2x150 проби/5x 60 проби от свежи фекалии; Изследва се като 2 отделни проби за всяко стадо; **Допълнително: 1 прахова проба (100 г)** от местата, където има налична или **1 фекална проба**;
Ферма	Стадо	Собственик / официален контрол *	2 седм. преди клане	2 чифта обувни тампони или чорапчета/ Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо; Клетъчно: 2x150 проби/5x 60 проби от свежи фекалии; Изследва се като 1 сборна проба за всяко стадо.
ДРУГИ ПРИЧИНИ ЗА ВЗЕМАНЕ НА ПРОБИ				
• В случаи на съмнение за наличие на S.Enteritidis или S.Typhimurium в стадото. Изпращат се следните проби – стандартните проби (фекални, обувни тампони „обувни тампони или				

чорапчета“, яйчни черупки, яйца, постеля) се съпровождат с проби от фураж, тампонни проби от съоръжения, цели трупчета (5 трупчета от хале).

- В случай на съмнение за манипулиране на пробите.
- На възраст 22-26 седмици при стада, отглеждани в сгради, където Salmonella spp. е била открита в предишно птиче стадо.
- От всички стада в обекта, в случаи, когато S. Enteritidis и S.Typhimurium е била открита в едно стадо в обекта с цел установяване източника на инфекция. В случаи на инфекции със Salmonella spp. при разследване на огнища от хранителни заболявания.
- В случай, че КО реши, че е необходимо.
- Клинични признаци;
- При изхранване с фураж, в които има доказано наличие на Salmonella spp. .
- Внос на птици във фермата, от ферма, която е инфектирана със Салмонела.

6.1. Мерки, прилагани в случай на получаване на положителен резултат:

Контролни мерки и известяване на положителни резултати:

В случаи на съмнение за/или констатиране на Salmonella Enteritidis или на Salmonella Typhimurium, Националната референтна лабортория (НРЛ) следва незабавно да уведоми за това ЦУ на БАБХ.

„Съмнително стадо“ е всяко стадо с неясен здравен сатус, по всяко време, когато официалния ветеринарен лекар прецени или се осъмни, както и всяко стадо, за което се изчаква лабораторен резултат, когато друго в рамките на фермата е потвърдено като положително за наличие на Salmonella spp. .

При случаи на „Съмнително стадо“ за инфектирано със Salmonella Enteritidis или Salmonella Typhimurium, ЦУ на БАБХ и съответните ОДБХ на регионално ниво трябва да:

6.1.1 забранят движението на птици и яйца от фермата. Цялото производство трябва да бъда поставено под възбрана, доколкото това е възможно;

6.1.2 проведат епидемиологично проучване;

6.1.3 проследяване на продукцията, излязла от фермата 21 дни назад.

6.1.4 проверка на дневниците във фермата и мерките за биосигурност;

6.1.5 взимане на проби от фуража и водата. Пробите от фуража се вземат от инспекторите, отговорни за официалния контрол на фуражите в ОДБХ;

6.1.6 да вземат допълнителни проби от съмнителните стада

Всяка мярка от гореописаните мерки се изпълнява се съгласува със ЦУ на БАБХ –

„Положително стадо“ е всяко стадо, за което

а) е установено наличието на значимите серотипове на Salmonella (различни от ваксинни щамове) в една или повече от взетите от стадото проби, дори и ако значимите серотипове на Salmonella са открити само в прахова проба или тампон; или

б) антимикробни или инхибитори на растежа на бактериите са открити в стадото.

Всяко стадо, от което от проби, взети за самоконтрол, са били изолирани Salmonella Enteritidis или на Salmonella Typhimurium се счита за положително без понататъчно потвърдително пробовземане.

Когато при кокошки-носачки се потвърди наличие на Salmonella Enteritidis или на Salmonella Typhimurium:

1. яйцата не трябва да се използват за директна човешка консумация в качеството им на яйца за консумация, освен ако същите не са добити от търговско стадо с кокошки-носачки, което е обект на национална програма за контрол, и ако не са поставени възбрана
2. разрешено е използване за човешка консумация на яйца с произход от стадо с неустановен здравен статус, за които е налице съмнение, че биха могли да са заразени или че са заразени с някои от серотиповете на Salmonella spp. , за които е поставена цел да бъдат редуцирани или които са установени като такива в източника на инфекцията при конкретно огнище на заболяване, пренасяно с храна, само и единствено при условие, че същите са третирани по начин, гарантиращ унищожаването на всички серотипове на Salmonella spp. със значимост за общественото здраве и това е проведено в съответствие със законодателството на ЕС за хигиена на храните.

   Яйца с произход от стада с неустановен здравен статус, за които се подозира, че са заразени, или които са заразени с някои от серотиповете на Salmonella spp. , за които е поставена цел да бъдат редуцирани или които са установени като такива в източника на инфекцията при конкретно огнище на заболяване, пренасяно с храна, задължително трябва да бъдат:

   а) категоризирани като яйца от Клас “Б”, както това е определено в дефиницията на Член 2(4) от Регламент на Комисията (ЕО) № 589/2008 на Комисията от 23 юни 2008 година за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета относно стандартите за търговия с яйца;

б) маркирани с идентификационната маркировка, посочена в член 10 от Регламент на Комисията (ЕО) № 589/2008, който ясно ги разграничава като различни от яйцата от Клас "А", преди яйцата да бъдат насочени за термична преработка или унищожени. Ако не са предназначени за човешка консумация, такива яйца трябва да бъдат използвани или унищожавани в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1069/2009;

в) задържани във фермата, от която са добити или да бъдат насочени към пакетиращ център, само при условие, че на компетентните органи са предоставени гаранции за осигуряване на ефективна проследимост на партидата, с цел предотвратяване на възможната кръстосана контаминация между или на яйца от други птичи стада.

3. Когато птици от заразени стада биват заклани или унищожавани по друг начин, следва да се предприемат всички необходими стъпки за намаляване на риска от разпространение на зоонози дотолкова, доколкото това е възможно. Клането трябва да се изпълнява при пълно спазване на законодателството на Европейския съюз за хигиена на храните, с последваща задължителна преработка под официален контрол със съгласието на собствениците на положителното стадо и на птицекланицата. Допустимо е продуктите, добити от такива птици, да бъдат предлагани на пазара за човешка консумация при спазване на законодателството на Европейския съюз за хигиена на храните. Ако не са предназначени за човешка консумация, такива продукти трябва да бъдат използвани или унищожавани в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1069/2009.

От собственика или отговорното за стадото лице се изисква да почисти и дезинфектира сградата, в която заразените птици са били гледани. Не е разрешено новото зареждане да се осъществи, докато не е проведено почистване и дезинфекция и не са взети официални проби след почистването и дезинфекцията, които да са отрицателни за S. Enteritidis или S. Typhimurium (включително еднофазни S. Typhimurium серотипове с антиген формула 1,4,/5/,1 2 :i). Проби за официален контрол на ефективността от дезинфекцията се изпращат и изследват в лабораториите за официален контрол, определени със Заповед №РД11-1624/ 28.06.2024 г. на изпълнителния директор на БАБХ. Ако Salmonella spp. бъдат открити по време на кланичен преглед на трупове в кланица, трябва да се приложат всички предвидени в Регламент за изпълнение на Комисията (ЕС) 2019/627.

Гореописаните мерки при положителни резултати са посочени и в „Инструкция за предприемане на мерки при положителни резултати за Salmonella spp. при птици" Приложение VI към Заповед No РД11-1773/31.08. 2018 г. на Изпълнителния директор на БАБХ.

6.2. Вземане на потвърдителни проби и контрол на използването на антимикробни ВЛП**, инхибитори и дезинфектанти:**

Допълнителни (или потвърдителни) официални проби за потвърждаване на резултата, може да се извърши само от официален ветеринарен лекар и при следните условия:

6.2.1 касае се за изключителни обстоятелства, защото има съмнение относно истинността на получения резултат (фалшиво положителен или фалшиво отрицателен резултат).

6.2.2 предварително е представено обосновано искане/декларация от заявителя /собственика за извършване на потвърдително пробовземане.

6.2.3 предварително е съгласувано с ЦУ на БАБХ.

Спазва се следния протокол за взимане на проби, които се изследват в одобрените лаборатории по т. 3.3.1, от настоящата проглама, за изпитване на Salmonella spp. при птици, а именно:

А) 7 броя проби 5 чифта обувни тампони "обувни тампони или чорапчета" (при кокошки отглеждани свободно или подово) или 5 сборни фекални проби при кокошки отглеждани клетъчно и 2 прахови проби; или

Б) бактериологично изследване на сляпото черво и яйцепровода на 300 кокошки (трупове); или

В) 4000 яйца

Задължително се взима проба за остатъци от антимикробни/антибактериални средства – проба от матрица мускул и черен дроб от тестваната партида птица се изпраща за изследване в Централна лаборатория за ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ).

Потвърдителните проби не се вземат рутинно след всеки получен положителен резултат от проба от самоконтрол. Потвърдителни проби се вземат само в изключителни случаи, както е описано по-горе.

Компетентният орган може да отмени наложените забрани когато:

(а) в резултат на епидемиологичното проучване на хранителните инфекции, стадото от кокошки носачки не е източник на инфекция за хората чрез консумиране на яйца или яйчни продукти съгласно чл. 9 на Наредба № 4 от 23 септември 2020 г. за надзор и мониторингна зоонозите при профилактиката, ограничаването и ликвидирането им

и

(б) стадото е в обхвата на националната програма за контрол и серотиповете Salmonella spp. , за които е определено намаляване не са потвърдени чрез пробите взети по-горе от компетентните власти:

Мерките по възбрана не се вдигат, както и новозаселване /репопулация на помещенията не се разрешава, ако почистване и дезинфекция на помещенията не са извършени и последващите тестове не са показали задоволителен резултат.

6.3. Официално пробовземане от фуражи за птици

В съответствие с изпълнението на Регламент (ЕС) 2017/625 и във връзка с чл. 3, ал. 1, т. 4 от Закона за българската агенция по безопасност на храните, като компетентен орган за извършване на официалният контрол на фуражите в Република България е определена Българската агенция по безопасност на храните.

Във връзка с изпълнение на изискванията на чл. 9 и чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005, относно хигиена на фуражите и съгласно Закон за фуражите, операторите от фуражния сектор трябва да бъдат одобрени или регистрирани от БАБХ и вписани в регистър в съответствие с чл. 19 от регламента. Регистрите на одобрените и регистрирани оператори във фуражния сектор се водят и поддържат в ОДБХ. БАБХ поддържа и актуализира съответните национални регистри, които се публикуват на интернет страницата й.

Проверките в обектите във фуражния сектор се извършват от инспектори/експерти, отговорни за официалния контрол на фуражите в съответната ОДБХ.

Българската агенция по безопасност на храните извършва пробовземане от фуражи, както следва:

6.3.1 проби от фуражи на ниво производители на фуражни суровини и на комбинирани фуражи, както и от търговци на едро, които предлагат фуражните суровини и комбинираните фуражи в пакетирано и в насипно състояние

6.3.2 пробовземане от фуражи на ниво ферми.

Броят на пробите е определен на базата на ясно разписани критерии за оценка на риска и в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 2017/625, както и въз основа на данните от изследванията и анализите, извършени през предходната година.. Настоящият план включва също и минимален брой салмонелни проби, взети от получавани от трети държави пратки с комбинирани фуражи за птици.

Никакви положителни резултати не са отчетени по отношение на този параметър. Ако се получи положителен резултат, мерките и действията, които следва да се предприемат ще бъдат основани на и в съответствие с Оперативен план за действие при извънредни

ситуации, които произтичат от фуражи и Процедура за предприемане на действия в случай на установяване на Salmonella spp. във фуражи.

6.4. Официален контрол на други етапи от хранителната верига:

Съгласно националното законодателство (Закон за ветеринарномедицинската дейност, Закон за управление на агрохранителната верига и Закон за фуражите) предприятията за производство, съхранение и търговия с храни или фуражи, трябва да бъдат одобрени и регистрирани от БАБХ, и въведени в съответните регистри. Водените регистри на одобрените и регистрирани обекти са електронни и са публично достъпни.

Официалните проверки в предприятията за производство, съхранение и търговия с храни се извършват от официалните ветеринарни лекари от БАБХ/или съответната ОДБХ.

Официалните проверки в предприятията за производство, съхранение и търговия с фуражи се извършват от инспектори, отговорни за официалния контрол на фуражите от БАБХ/или съответната ОДБХ.

Официалните проверки в предприятията за производство, съхранение и търговия с храни се провеждат в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския Парламент и на Съвета и на РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2019/627 НА КОМИСИЯТА за определяне на еднакви практически условия за извършването на официален контрол върху продукти от животински произход, предназначени за консумация от човека, в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/625 на Европейския парламент и на Съвета и за изменение на Регламент (ЕО) № 2074/2005 на Комисията по отношение на официалния контрол, които определят конкретните правила за организиране на официалния контрол на продуктите от животински произход, предназначени за човешка консумация.

Броят и разпределението на пробите е изчислен на базата на оценка на риска и на вида и качеството на материалите, включени в преработката на храните, както и на база резултати от предишни проверки.

Вземането на проби от храни с птичи произход следва да се извършва в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) 2073/2005 за микробиологичните критерии за хранителните продукти. Честотата на взимането на проби може да се увеличи или намали в зависимост от резултатите, получени при изследване на пробите.

Ежегодно, Областните дирекции по безопасност на храни изготвят програми за броя на проверките на контролираните от тях предприятия за производство, съхранение и търговия с животински продукти.

Структура на производството на храни:

Производството, съхранението и търговията с храни от животински произход се извършва в:

А) производствените предприятия;

Б) обектите за съхранение и търговия на едро;

В) обекти за търговия на дребно с продукти от животински произход;

Г) ресторанти (и др. заведения за обществено хранене).

7 Ваксинация, ваксинационна схема, използвани ваксини:

В Република България не е забранено използването на ваксини за контрола на Salmonella spp. та при домашните птици.

В регистъра по чл. 7, ал. 3, т. 14 на ЗВД са вписани разрешените ваксини срещу Salmonella spp. при птици. Собствениците на птицевъдни обекти биха могли да ползват само одобрени от БАБХ ваксини по начина, посочен им от официалния ветеринарен лекар, отговорен за птицевъдните обекти.

Когато пробите са взети от ваксинирани домашни птици, в придружаващото каквито и да са проби писмо трябва задължително да се отбележат вида на ваксината и датата на прилагането й. Целта е да се осигури правилна основа за диференциация между полеви и ваксинален щам, като се спазят изискванията на Регламент (ЕО) № 1177/2006 като се прилагат диагностични методи за диференциация между ваксинални и полеви щамове.

Съвместно със своя ветеринарен лекар операторът/собственикът имат право да разгледат възможността за ваксиниране на стадото срещу Salmonella, като за целта се използва продукт с разрешително за използване, издадено в съответствие с изискванията на Регламент на Комисията (ЕО) № 1177/2006 относно изискванията за използване на специфични контролни методи в рамките на националните програми за контрол на Salmonella.

Позволено е прилагането на ваксинация като превантивна мярка; същата не е алтернатива /заместваща мярка/ на изпълнението на изискванията на Анекс II С от Регламент на Комисията (ЕКО) № 2160/2003 за използването на специфични контролни методи в рамките на национални програми за контрол на Salmonella.

Антимикробни ВЛП не могат да се използват за контрол на Salmonella spp. , с изключение на посочените в Регламент на Комисията (ЕО) № 1177/2006.

Ако стадото е под въздействие на третиране с антимикробни ВЛП по причини за опазване на здравето на животните или за хуманно отношение към тях, след изтичането на съответния карентен срок, предписан в разрешителното за ползване на ВЛП, от стадото трябва отново да се вземе и изследва проба. Собствениците на птичи стада са

задължени да водят записи /документация/ за ползването на антимикробни ВЛП, които да предоставят за проверка. Лабораторният контрол на използването на антимикробни ВЛП е описан в т. 5. 2.

8 Измерими цели за постигане в периода за изпълнение намерките в програмата

Показател (за цялата страна)	2025 г.	2026 г.	2027 г.
Констатирани огнища на Salmonella spp. при кокошки-носачки	0	0	0

9 Полезни връзки

https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-manual-online-access/

https://iisr.egov.bg/BABHRegsExt/pagesPublic/animals.xhtml?faces-redirect=true&locale=bg&lang=1

10 Исторически и епизоотологични данни за заболяването.

https://www.bfsa.bg/bg/Page/epi_data/index/epi_data/